

TWEERELATIES

TWEERELATIES

Huwelijk, wettelijke samenwoning en
feitelijke samenwoning juridisch ontleed

Sven EGGERMONT

intersentia

Antwerpen – Cambridge

Tweerelaties. Huwelijk, wettelijke samenwoning en feitelijke samenwoning
juridisch ontleed
Sven Eggermont

© 2016 Intersentia
Antwerpen – Cambridge
www.intersentia.be

Omslagbeeld: © Leopold Museum, Vienna - Egon Schiele, Portrait of Wally Neuzil

ISBN 978-94-000-0748-2
D/2016/7849/73
NUR 822

Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de uitgever.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kunnen noch de auteurs noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

*I don't mind where I land
As long as I'm in trustful hands*

The Dø – “Trustful hands”

VOORWOORD

Het Federaal Regeerakkoord van 14 oktober 2014 kondigt aan, op p. 139: “Er komt een duidelijk kader inzake de patrimoniale rechten en plichten van wet-
telijk en feitelijk samenwonenden (*Parl.St.* Kamer 2014-15, nr. 54-0020/001). Het is de enige vermelding van feitelijk samenwonenden in dat Regeerakkoord. De Beleidsverklaring Justitie voegt enkel nog toe dat het voor de burger belangrijk is om het onderscheid te kennen tussen de verschillende relatievormen, opdat hij de nodige voorzorgen zou kunnen treffen voor crisissituaties (*Parl.St.* Kamer 2014-15, nr. 54-0020/018, 28). Halverwege de legislatuur is er zelfs nog geen aanzet voor een duidelijk kader, en al evenmin van toegankelijke informatie over de verschillende relatievormen. Het thema “Personen en Gezinnen” op de website van de FOD Justitie vermeldt daarover eenvoudigweg niets en ook de A-Z-gids biedt geen inzicht.

Alleen al daarom is het voorliggende werk van onschatbare waarde: het biedt voor het eerst een alomvattend overzicht van de verschillende soorten tweerelaties doorheen het recht. De auteur beperkt zich inderdaad niet tot het ‘klassieke’ personen- en familierecht en familievermogensrecht, maar gaat bovendien in op het fiscaal recht, het socialezekerheidsrecht, het strafrecht en het vreemdelingenrecht. De juridische behandeling van de verschillende relatievormen verschilt grondig in die verschillende rechtstakken.

Dit boek gaat echter veel verder dan enkel een inventarisatie van bestaande regels. Sven EGGERMONT biedt ook een grondige juridische ontleding van elk van de besproken regelingen, én van hun onderlinge samenhang. Die ontleding biedt de rechtsprakticus waardevolle argumenten om een bepaalde juridische bescherming af te dwingen of net te ontwijken; en de rechtswetenschapper een opmaat voor verdere wetenschapsbeoefening. In deze dimensie van het voorliggende werk komt het vakmanschap van Sven EGGERMONT tot volle bloei. Hij behoort ten volle tot de “*gens du métier*” in de etymologische betekenis van dat laatste woord: een geletterde mens, begiftigd met groot talent. Het niveau van de ontleding is werkelijk uitstekend.

In een derde beweging deelt dr. EGGERMONT met ons zijn bespiegelingen over het voorgaande. Het is een understatement dat de huidige juridische regulering van tweerelaties bepaald niet consistent is. De auteur toont dit overtuigend aan door de achterliggende *ratio legis* tegen het licht te houden om vast te stellen dat

de wetgever en onze hoogste gerechtshoven uitgaan van verkeerde assumpties, kringredeneringen maken, tegenstrijdige argumenten aanvoeren en dies meer. Voor dit deel van het onderzoek kon Sven EGGERMONT ook gebruik maken van de bevindingen van een parallel sociologisch doctoraatsonderzoek binnen hetzelfde project, uitgevoerd door dr. Vicky LYSENS-DANNEBOOM. Het resultaat van deze dimensie is – en gelukkig maar – geen concreet wetsvoorstel. Wel biedt EGGERMONT handvatten voor minimale consistentie die deze (of een volgende) minister van Justitie kan gebruiken.

Dit boek is het resultaat van een doctoraatsonderzoek naar de bescherming van private relaties dat Sven EGGERMONT in mijn groep heeft gevoerd binnen een zgn. Geconcerteerde Onderzoeksactie, gefinancierd door het Bijzonder Onderzoeksfonds van de UAntwerpen, in samenwerking met prof. dr. Dimitri MORTELMANS (CELLO – UAntwerpen).

Ik heb de eer gehad de promotor ('Doktorvater') van Sven te mogen zijn. Hij was mijn eerste 'Doktorkind', en elke ouder weet dat dit toch wel bijzonder is. Zoals elk eerste kind heeft Sven de weg moeten effenen, en is hij daarbij niet enkel anderen maar ook zichzelf 'tegengekomen'. Het siert hem dat hij als een verloren zoon de draad van zijn doctoraat na een onderbreking opnieuw heeft opgenomen. *Il faut reculer pour mieux sauter*. Hij is ver gesprongen. Zoals vermeld, is dit werk juridisch zeer hoogstaand. Sven heeft zich ontwikkeld tot een volleerd jurist die intussen aan de balie van Antwerpen volop naam maakt als advocaat in het familierecht. Daarnaast is hij nog steeds wetenschappelijk actief in mijn onderzoeksgroep. Nog belangrijker is dat die advocaat en wetenschapper vooral een goed mens is: oprecht, begripvol, humoristisch en flexibel. Ik ben blij dat ik hem ook zo heb leren kennen.

Hij mag trots zijn op deze verwezenlijking; ik ben dat niet minder. Wij gaan nog van hem horen.

Frederik SWENNEN
Hoogleraar UAntwerpen
15 juni 2016

DANKWOORD

Dit boek is de handelseditie van het proefschrift dat ik verdedigde op 30 maart 2015 aan de Universiteit Antwerpen, voor een doctoraatsjury samengesteld uit de promotoren Frederik Swennen (UAntwerpen) en Dimitri Mortelmans (UAntwerpen) en de professoren Renate Barbaix (UAntwerpen), Gerd Verschelden (UGent), Elisabeth Alofs (VUB) en Wendy Schrama (Universiteit Utrecht).

Het onderzoek dat tot dit resultaat heeft geleid, kende een enigszins bijzonder verloop. Ik startte het als voltijds onderzoeker aan de Universiteit Antwerpen en nadat ik het anderhalf jaar in de koelkast had gestoken, werkte ik het in weekends, lange nachten en vele weken ‘vakantie’ af in combinatie met mijn activiteiten als advocaat en docent.

Tijdens al deze fases en zonder onderscheid tussen week of weekend en dag of nacht, kon ik rekenen op de onvoorwaardelijke steun van mijn eerste promotor. Het was zonder meer een voorrecht om met professor Frederik Swennen te kunnen werken. Hij heeft mij opgeleid in het wetenschappelijk onderzoek en in het familierecht; alles wat ik daarmee nog zal bereiken, zal ik mee aan hem te danken hebben. Ik ben hem erkentelijk voor zijn wetenschappelijke begeleiding en dankbaar voor zijn vriendschap.

Ook mijn copromotor, professor Dimitri Mortelmans, en de andere leden van mijn doctoraatscommissie en de leden van de externe examencommissie ben ik dankbaar. Elk van hen heeft mij geïnspireerd en aangezet tot kritisch denken.

Verder waren zowel de steun van als de afleiding door mijn studenten, collega's, vrienden en familie onmisbaar. In het bijzonder dank ik mijn ouders, waartoe ik ook Frans & Anita reken, voor alle kansen en voor alle zorg. Ik dank Jean, Tine en Sepp voor hun liefde en vriendschap en Joëlle, voor alles.

* * *

Iemand die gepassioneerd is, laat zich niet enkel voeden door persoonlijke relaties, maar haalt ook inspiratie en doorzettingsvermogen uit andere mooie dingen in het leven, zoals de prachtige kunst van Egon Schiele.

Het werk op de cover van dit boek toont een portret van Wally Neuzil en is in verschillende opzichten ook voor een jurist interessant.

Op de eerste plaats was het schilderij recent het voorwerp van een lange juridische strijd: van 1998 tot 2010 liep er een procedure in New York, nadat het Leopold Museum in Wenen het werk had uitgeleend aan het MoMA en de regering van de Verenigde Staten stelde dat daarmee het Amerikaanse recht werd geschonden nu het schilderij op het einde van de jaren 30 van de vorige eeuw door een nazi zou zijn gestolen van een Joodse kunsthandelaar. Na een proces van ruim tien jaar oordeelde de rechter dat de diefstal was bewezen; in 2010 werd een minnelijke schikking bereikt waarbij zowel de Verenigde Staten als de erfgenamen van de kunsthandelaar afzagen van hun vorderingen in ruil voor de betaling door het Leopold Museum van het bedrag van 19.000.000,- USD.¹

Verder is het interessant om te ontdekken hoe Egon Schiele en Wally Neuzil levenspartners werden en een feitelijke samenwoningsrelatie aangingen in een periode en op een plaats waar dat nog lang niet aanvaardbaar was. In een boek over de relatie tussen hen, schrijft kunsthistorica Birgit Summerauer hierover:

“Ein Hinweis in einer Postkarte von Roessler an Egon Schiele im Juni 1911, adressiert an sein Haus in Krumau, wird gemeinhin als Erwähnung von Wally interpretiert: Roessler grüßt zum Abschied Egon und seinen « Schatten », was eine Anspielung auf das « verbotene » Verhältnis der beiden sein könnte – oder aber verdeutlichen soll, wie nahe sich Egon und Wally standen.

Es dauerte nicht lange, bis Schieles unkonventioneller Lebensstil Anstoß bei der streng konservativen und kleinbürgerlichen Bevölkerung erregte. Sein offenes Zusammenleben mit seinem Modell Wally in « wilder Ehe », ihr anzunehmen des Fernbleiben in der Kirche und die Tatsache, dass Schiele sehr junge Mädchen Modell sitzen ließ entsprachen nicht der dort herrschenden Gesinnung.”²

Ook Diethard Leopold, psychotherapeut, schrijft over de moeilijkheden waarmee Egon Schiele en Wally Neuzil werden geconfronteerd door hun feitelijke relatie, die er zelfs toe heeft geleid dat zij hun woonplaats moesten verlaten:

“Egon und Wally lebten, ohne verheiratet zu sein, zu einer Zeit zusammen, als dies noch tabuisiert war und, kam es trotzdem vor aller Augen dazu, für unmora-

¹ Zie hierover de bekroonde documentaire van Andrew SHEA, “Portrait of Wally. The face that launched a thousand lawsuits” uit 2012.

² B. SUMMERAUER, “Wally Neuzil. Viele Grüße von der Klapperschlange. Die Gefährtin Egon Schieles” in D. LEOPOLD, S. PUMBERGER en B. SUMMERAUER (eds.), *Wally Neuzil – Ihr Leben mit Egon Schiele*, Wenen, Brandstätter, 2015, (49) 64.

lisch angesehen wurde. Als sie nach der kurzen Zeit von zweieinhalb Monaten aus Krumau hinausgeekelt wurden, war die « wilde Ehe » einer von zwei Gründen – der andere war die öffentliche Sichtbarkeit jugendlicher Nacktmodelle in Schieles kleinem Vorgarten.”³

Wanneer men meer naar de functie van de relatie kijkt dan naar de vorm ervan, was er met een huwelijk eigenlijk geen onderscheid:

“Tatsächlich verhielt sich Wally nahezu wie Schieles angetraute Gattin. Sie wohnte in seiner Nähe, möglicherweise auch einmal in seinem Atelier, wenn man einem Meldezettel glauben darf – ständig bei ihm zu wohnen verbot die herrschende Ordnung. Sie unternahm Reisen mit ihm. Sie machte alle Übertretungen der herrschenden Moral mehr als bereitwillig mit, die er um seiner selbst und der Kunst willen unternahm. Sie stand treu zu ihm, als er in Haft genommen wurde, da man ihn verdächtigte, die Grenzen der körperlichen Integrität Minderjähriger missbräuchlich übertreten zu haben. Sie glaubte es nicht. Sie war sich sicher, dass es nicht wahr war. Sie bat andere für ihn um Hilfe, obwohl sie wusste, dass diese anderen ihre Existenz als Gefährtin Schieles nicht guthießen.”⁴

Birgit Summerauer vat zeer treffend samen:

“Heute würde man sagen: Wally war Egons erste Frau.”⁵

Sven EGGERMONT

15 juni 2016

³ D. LEOPOLD, “Orpheus & Orphea – Maler & Modell – Egon & Wally. Eine Beziehung aus der Sicht eines Psychotherapeuten” in D. LEOPOLD, S. PUMBERGER en B. SUMMERAUER (eds.), *Wally Neuzil – Ihr Leben mit Egon Schiele*, Wenen, Brandstätter, 2015, (107) 111.

⁴ D. LEOPOLD, “Orpheus & Orphea – Maler & Modell – Egon & Wally. Eine Beziehung aus der Sicht eines Psychotherapeuten” in D. LEOPOLD, S. PUMBERGER en B. SUMMERAUER (eds.), *Wally Neuzil – Ihr Leben mit Egon Schiele*, Wenen, Brandstätter, 2015, (107) 112-116.

⁵ B. SUMMERAUER, “Wally Neuzil. Viele Grüße von der Klapperschlange. Die Gefährtin Egon Schieles” in D. LEOPOLD, S. PUMBERGER en B. SUMMERAUER (eds.), *Wally Neuzil – Ihr Leben mit Egon Schiele*, Wenen, Brandstätter, 2015, (49) 101.

INHOUD

<i>Voorwoord</i>	vii
<i>Dankwoord</i>	ix

Inleiding	1
------------------------	---

A. Situering van het onderwerp	1
B. Probleemstelling	4
1. Materiële knelpunten	4
2. Rechtswetenschappelijke knelpunten	6
C. Opzet, afbakening en terminologie	7
D. Methode	8
E. Structuur	9

DEEL I.

HET HUIDIG JURIDISCH KADER IN RECHTSVERGELIJKEND

PERSPECTIEF	11
-------------------	----

Hoofdstuk I.

Aangaan en beëindiging van de relatie	13
--	----

Afdeling 1. Aangaan van de relatie	13
--	----

§ 1. Huwelijk	14
---------------------	----

A. Geslacht	14
-------------------	----

B. Huwbare leeftijd	16
---------------------------	----

C. Verwantschap en aanverwantschap	16
--	----

D. Monogamie	17
--------------------	----

E. Toestemming	18
----------------------	----

F. Bekwaamheid	21
----------------------	----

§ 2. Geregistreerde relatie	23
-----------------------------------	----

A. Geslacht	25
-------------------	----

B. Minimumleeftijd	25
--------------------------	----

C. Verwantschap en aanverwantschap	26
--	----

D. Monogamie	26
--------------------	----

E. Toestemming	27
----------------------	----

F. Bekwaamheid	29
----------------------	----

§ 3. Feitelijke relatie.....	33
A. Begrip “feitelijke samenwoning” in België en Nederland	34
B. Voorwaarden voor de feitelijke samenwoning in België en Nederland.....	36
C. Wettelijke definitie van <i>concubinage</i> in Frankrijk.....	42
Afdeling 2. Bewijs van het bestaan van de relatie	48
§ 1. Huwelijk	48
§ 2. Geregistreerde relatie	49
§ 3. Feitelijke relatie.....	51
Afdeling 3. Beëindiging van de relatie	53
§ 1. Huwelijk	53
§ 2. Geregistreerde relatie	56
§ 3. Feitelijke relatie.....	57
Afdeling 4. Besluit	59
Hoofdstuk II.	
Primair relatierecht	65
Afdeling 1. Bescherming tijdens de relatie	65
§ 1. Huwelijk	65
A. Persoonsrechtelijke gevolgen.....	66
1. Samenwoning	66
2. Getrouwheid	68
3. Bijstand.....	69
B. Vermogensrechtelijke gevolgen.....	69
1. Bescherming van de gezinswoning.....	70
2. Hulp- en bijdrageplichten	75
3. Hoofdelijke gehoudenheid voor huishoudelijke schulden	79
4. Principiële autonomie & bescherming gezinsbelangen.....	82
C. Besluit	84
§ 2. Geregistreerde relatie	85
A. Persoonsrechtelijke gevolgen.....	86
B. Vermogensrechtelijke gevolgen.....	91
1. Bescherming van de gezinswoning.....	91
2. Hulp- en bijdrageplichten	92
3. Hoofdelijke gehoudenheid voor huishoudelijke schulden	94
4. Principiële autonomie & bescherming gezinsbelangen.....	96
C. Besluit	97
§ 3. Feitelijke relatie.....	98
A. Persoonsrechtelijke gevolgen.....	99
B. Vermogensrechtelijke gevolgen.....	102
1. Bescherming van de gezinswoning.....	102
2. Hulp- en bijdrageplichten	107

3. Hoofdelijke of <i>in solidum</i> -gehoudenheid.....	114
4. Principiële autonomie & bescherming gezinsbelangen.....	118
C. Besluit	118
Afdeling 2. Bescherming in het geval van een relatiecrisis.....	118
§ 1. Huwelijk.....	118
A. Verschillende regels	118
B. Besluit	123
§ 2. Geregistreerde relatie	123
A. Verschillende regels	123
B. Besluit	127
§ 3. Feitelijke relatie.....	127
A. Verschillende regels	127
B. Besluit	136
Afdeling 3. Doorwerking van de bescherming na de beëindiging van de relatie.....	136
§ 1. Huwelijk.....	136
A. Alimentatie na overlijden.....	137
B. Alimentatie na echtscheiding	140
C. Bescherming van het levenskader	157
D. Besluit	159
§ 2. Geregistreerde relatie	160
A. Dringende voorlopige maatregelen	160
B. Alimentatie na beëindiging door overlijden of scheiding	162
C. Bescherming van het levenskader	164
D. Besluit	165
§ 3. Feitelijke relatie.....	166
A. Alimentatie na beëindiging door overlijden of scheiding	166
1. Alimentatie op grond van een overeenkomst.....	167
2. Alimentatie op grond van een natuurlijke verbintenis	173
3. Uitkering op grond van de buitencontractuele aansprakelijkheid.....	181
B. Bescherming van het levenskader	187
C. Besluit	191
Afdeling 4. Besluit	191
 Hoofdstuk III.	
Relatievermogensrecht	199
 Afdeling 1. Samenstelling van het vermogen.....	199
§ 1. Huwelijk.....	199
A. Eigen vermogen.....	200
1. Baten	200
2. Lasten	201

B. Gemeenschappelijk vermogen	202
1. Baten	202
2. Lasten	202
C. Bewijs	203
D. Besluit	204
§ 2. Geregistreerde relatie	204
A. Nederlands geregistreerd partnerschap	205
B. Belgische wettelijke samenwoning	205
1. Vermoeden van onverdeeldheid	205
2. Vermoeden van schenking	206
C. Frans <i>pacte civil de solidarité</i>	209
D. Besluit	210
§ 3. Feitelijke relatie	211
A. Vermoeden van onverdeeldheid bij feitelijke partners?	211
B. Eigendomsbewijs	214
1. Bijzondere regel met betrekking tot onroerende goederen	214
2. Bijzondere regel met betrekking tot roerende goederen	215
3. Gemene bewijsregels	219
a. Basisregel	219
b. Uitzondering voor de oorsprong van de gelden?	221
c. Uitzondering voor de tegoeden op een bankrekening?	225
C. Besluit	226
Afdeling 2. Ontbinding en vereffening van het vermogen	226
§ 1. Huwelijk	226
A. Vergoedingsrekeningen	227
1. Gemeenschappelijk vermogen is vergoedingsgerechtigd	227
2. Het gemeenschappelijk vermogen is een vergoeding verschuldigd	228
3. Bewijs en omvang van de vergoeding	229
B. Verrekening en verdeling	231
C. Besluit	235
§ 2. Geregistreerde relatie	236
A. Verschillende regels	236
B. Besluit	238
§ 3. Feitelijke relatie	238
A. Uitonverdeeldheidtreiding	239
B. Vergoedingen	242
1. Grondslagen voor vergoedingen	244
a. Overeenkomst	244
b. Mede-eigendomsrecht	249
c. Bijdrageplicht	250
d. Zaakwaarneming	250
e. Natrekking	251

f. Kostenleer	253
g. Onverschuldigde betaling	253
h. Redelijkheid en billijkheid	254
i. Buitencontractuele aansprakelijkheid	255
j. Verrijking zonder oorzaak	256
i. Verrijking	258
ii. Verarming	258
iii. Oorzaak	261
2. Verweermiddelen	268
a. Schenking	268
b. Lasten van het samenleven	272
C. Besluit	274
Afdeling 3. Besluit	275

Hoofdstuk IV.

Erfrechtelijke aspecten	283
--------------------------------------	------------

Afdeling 1. De bescherming van het levenskader van de langstlevende in het wettelijke erfrecht	283
§ 1. Huwelijk	284
A. Bescherming van het levenskader in het erfrecht bij versterf.	284
1. Bescherming naar Belgisch recht	284
a. Erfdeel van de langstlevende echtgenoot	284
b. Omzetting van het vruchtgebruik	286
i. Samenloop met oorspronkelijke of adoptieve afstammelingen	286
ii. Samenloop met andere erfgerechtigden	287
iii. Anomale nalatenschap	288
iv. Algemeenheden	288
a) Vetorecht van de langstlevende echtgenoot	288
b) Bescherming van het vorderingsrecht	291
2. Bescherming naar Nederlands recht	292
a. Erfdeel van de langstlevende echtgenoot	292
b. Wettelijke verdeling	292
3. Bescherming naar Frans recht	294
a. Erfdeel van de langstlevende echtgenoot	294
b. Bijzondere regels ter bescherming van de woning	295
i. Recht van gebruik en bewoning	295
ii. Preferentiële toewijzing	297
iii. Omzetting van het vruchtgebruik	297
B. Reservataire bescherming van het levenskader	298
1. Belgische reservataire bescherming	298
a. Abstracte en concrete reserve	298

b.	Afwijkingen van de reservataire bescherming	300
i.	Invloed van de feitelijke scheiding op het ogenblik van het overlijden	300
ii.	Invloed van het aanhangig zijn van een echtscheidingsprocedure door onderlinge toestemming	302
iii.	Invloed van de aanwezigheid van niet-gemeenschappelijke niet-overspelige kinderen	302
2.	Nederlandse ‘andere wettelijke rechten’	303
a.	Tijdelijk recht van gebruik en bewoning	303
b.	Verzorgingsvruchtgebruik	304
c.	Afwijking van de andere wettelijke rechten	305
3.	Franse reservataire bescherming	306
C.	Besluit	307
§ 2.	Geregistreeerde relatie	308
A.	Bescherming van het levenskader naar Belgisch recht	308
1.	De aanloop naar het erfrecht van de langstlevende wettelijk samenwonende	308
2.	Erfrechtelijke roeping van de langstlevende wettelijk samenwonende	312
3.	Erfdeel van de langstlevende wettelijk samenwonende	314
a.	Vruchtgebruik of recht op de huur van de preferentiële goederen	314
b.	Invloed van de feitelijke scheiding op het ogenblik van het overlijden	318
c.	Samenloop met gewone erfgenamen	323
d.	Samenloop met anomale erfgenamen	324
4.	Omzetting van het vruchtgebruik	328
5.	Reservataire bescherming van het levenskader	330
B.	Bescherming van het levenskader naar Frans recht	331
C.	Besluit	332
§ 3.	Feitelijke samenwoning	333
A.	Bescherming van het levenskader, of het ontbreken daarvan	333
B.	Besluit	337
Afdeling 2.	Besluit	337
Hoofdstuk V.		
Fiscaalrechtelijke aspecten		
		339
Afdeling 1.	Inleiding	339
Afdeling 2.	Personenbelasting	340
§ 1.	Inleiding	340
§ 2.	De relatievormen in de Belgische personenbelasting	341

§ 3. De relatievormen in de Franse personenbelasting	347
§ 4. De relatievormen in de Nederlandse personenbelasting	350
§ 5. Fiscale behandeling van partneralimentatie	353
§ 6. Besluit	359
Afdeling 3. Vermogensbelasting	361
Afdeling 4. Erf- en schenkbelastingen	362
§ 1. Inleiding	362
§ 2. Erfbelasting	363
A. In aanmerking te nemen relatievormen	364
B. Verschillende behandeling van wel en niet in aanmerking te nemen relatievormen	370
1. Algemeen	370
2. Bijzondere regels voor de gezinswoning	373
§ 3. Schenkbelasting	375
§ 4. Besluit	377
Afdeling 5. Besluit	378
Hoofdstuk VI.	
Socialezekerheidsrechtelijke aspecten	381
Afdeling 1. Inleiding	381
Afdeling 2. Enkel het huwelijk wordt in aanmerking genomen	382
§ 1. Kwalificatie als rechthebbende	382
§ 2. Hoogte van de prestatie	387
§ 3. Schorsing van het recht op de prestatie	387
Afdeling 3. Enkel huwelijkse en geregistreerde relaties worden in aanmerking genomen	388
§ 1. Kwalificatie als rechthebbende	388
§ 2. Toegang tot en hoogte van de prestatie	395
Afdeling 4. Zowel huwelijkse, geregistreerde als feitelijke relaties worden in aanmerking genomen	402
§ 1. Kwalificatie als rechthebbende	403
§ 2. Toegang tot en hoogte van de prestatie	410
§ 3. Verval of schorsing van het recht op de prestatie	422
Afdeling 5. Besluit	423
Hoofdstuk VII.	
Strafrechtelijke aspecten	429
Afdeling 1. Inleiding	429
Afdeling 2. Relatie tussen dader en slachtoffer als constitutief bestanddeel van het misdrijf	429
§ 1. Familieverlating	429

§ 2. Vernietiging, beschadiging of wegmaking van familierechtelijk beschermde goederen	433
Afdeling 3. Relatie tussen dader en slachtoffer als verzwarende omstandigheid	434
Enige paragraaf. Partnergeweld	434
Afdeling 4. Relatie tussen dader en slachtoffer als strafuitsluitende verschoningsgrond	445
§ 1. Diefstal tussen echtgenoten	445
§ 2. Schending van het geheim van een afschrift van een exploit	447
Afdeling 5. Relatie tussen daders van verschillende misdrijven als strafuitsluitende verschoningsgrond	448
Enige paragraaf. Het (doen) verbergen van bepaalde personen of van informatie	448
Afdeling 6. Relatie tussen een derde en de beklaagde, beschuldigde, veroordeelde, getuige of het slachtoffer in het strafprocesrecht	449
§ 1. Bescherming van bedreigde getuigen	449
§ 2. Oproeping of toelating als getuige tijdens het strafproces	451
§ 3. Voortzetting van de rechten na het overlijden van de veroordeelde of het slachtoffer	453
Afdeling 7. Besluit	455
Hoofdstuk VIII.	
Verblijfsrechtelijke aspecten	459
Afdeling 1. Inleiding	459
Afdeling 2. Gezinshereniging	460
§ 1. Echtgenoten	461
§ 2. Buitenhuwelijkse partners voor wie bijzondere regels gelden	463
1. Gelijkgestelde geregistreerde relaties	464
2. Andere in aanmerking te nemen buitenhuwelijkse relaties	466
§ 3. Partners voor wie geen bijzondere regels gelden	480
§ 4. Doelgebonden karakter van de gezinshereniging	482
Afdeling 3. Besluit	488
DEEL II.	
BESPIEGELINGEN	491
Hoofdstuk I.	
Inleiding	493

Hoofdstuk II.

Overwegingen achter (de verdediging van) het beleid	501
Afdeling 1. Inleiding.....	501
Afdeling 2. Verschillende argumenten.....	502
§ 1. Assumpties over intenties en gedrag.....	502
§ 2. Het onderscheid omwille van het onderscheid.....	505
§ 3. De bewuste, vrije en geïnformeerde keuze.....	513
1. Kenmerken van de keuze.....	514
2. Voorwerp van de keuze.....	516
3. Gevolgen van de keuze.....	517
§ 4. De grote diversiteit aan samenlevingsvormen.....	520
§ 5. De beleidsmarge van de wetgever en de bescherming van het huwelijk.....	523
§ 6. Fraude en misbruik.....	524
§ 7. Praktische belemmeringen.....	526

Hoofdstuk III.

Beoordeling van de overwegingen achter (de verdediging van) het beleid door het Grondwettelijk Hof en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens	529
Afdeling 1. Inleiding.....	529
Afdeling 2. Beoordeling van de verschillende argumenten.....	532
§ 1. Assumpties over intenties en gedrag.....	532
§ 2. Het onderscheid omwille van het onderscheid.....	536
1. (On)vergelijkbaarheid naar vorm of naar functie.....	536
2. De rol van vorm en functie in de verantwoordingstoets.....	545
§ 3. De bewuste, vrije en geïnformeerde keuze.....	552
§ 4. De grote diversiteit aan samenlevingsvormen.....	557
§ 5. De beleidsmarge van de wetgever en de bescherming van het huwelijk.....	562
§ 6. Fraude en misbruik.....	566
§ 7. Praktische belemmeringen.....	569

Hoofdstuk IV.

De sociale werkelijkheid	571
Afdeling 1. Inleiding.....	571
Afdeling 2. Sociologische onderzoeksresultaten.....	573
§ 1. Intenties en gedrag.....	573
§ 2. De bewuste, vrije en geïnformeerde keuze.....	576

1. Kenmerken van de keuze	576
a. Bewuste keuze.....	576
b. Vrije keuze	577
c. Geïnformeerde keuze	580
2. Voorwerp van de keuze.....	581
 Hoofdstuk V.	
Evaluatie van (de beoordeling van) de verschillende argumenten	587
 Afdeling 1. Inleiding	
§ 1. Overwegingen achter (de verdediging van) het beleid.....	587
§ 2. Beoordeling van de overwegingen achter (de verdediging van) het beleid door het Grondwettelijk Hof en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens	589
1. Beoordeling door het Grondwettelijk Hof.....	589
2. Beoordeling door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens	594
Afdeling 2. Verschillende argumenten.....	598
§ 1. Assumpties over intenties en gedrag	598
§ 2. Het onderscheid omwille van het onderscheid	601
§ 3. De bewuste, vrije en geïnformeerde keuze	605
§ 4. De grote diversiteit aan samenlevingsvormen.....	613
§ 5. De beleidsmarge van de wetgever en de bescherming van het huwelijk.....	616
§ 6. Fraude en misbruik.....	618
§ 7. Praktische belemmeringen	620
 Algemeen besluit.....	621
 Vaststelling I: De wetgeving is niet consistent.....	
§ 1. De benadering van de verschillende relatievormen in hun onderlinge verhouding is niet consistent.....	621
§ 2. De benadering per relatievorm is niet consistent	623
§ 3. Het huidige kader is moeilijk werkbaar	624
Vaststelling II: De overwegingen die aan de wetgeving ten grondslag liggen zijn niet consistent.....	
§ 1. Assumpties over intenties en gedrag	625
§ 2. Het onderscheid omwille van het onderscheid	626
§ 3. De bewuste, vrije en geïnformeerde keuze	626
§ 4. De grote diversiteit aan samenlevingsvormen.....	627
§ 5. De beleidsmarge van de wetgever en de bescherming van het huwelijk.....	628

§ 6. Fraude en misbruik	628
§ 7. Praktische belemmeringen	628
Vaststelling III: Wetgevend ingrijpen is vereist	629
Aanbevelingen voor verder beleid en onderzoek	631
§ 1. Verder sociaalwetenschappelijk onderzoek	631
§ 2. Mogelijke richting van de vereiste hervorming	632
§ 3. In de tussentijd	634
<i>Bibliografie</i>	637

